

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave zabezpečenia a realizácii celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka v základných školách v školskom roku 2013/2014 v SR

Stav zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka ZŠ (ďalej T9-2014) a dodržiavanie pokynov k organizácii a administrácii testov vypracovaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM) kontrolovala Štátna školská inšpekcia v **113** základných školách. Z kontrolovaných ZŠ bolo 104 štátnych, 6 cirkevných a 3 boli súkromné. S vyučovacím jazykom maďarským bolo 12 škôl, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským bola 1 škola. V kontrolovaných subjektoch sa T9-2014 zúčastnilo **4 196** žiakov, z toho bolo **257** žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej ZZ). Testovania sa nezúčastnilo **69** žiakov. Najčastejšie príčiny neúčasti žiakov na testovaní boli pobyt v zahraničí, v diagnostickom centre, zdravotné dôvody, prestup žiaka na inú školu, resp. nebol známy dôvod neprítomnosti. Žiaci so ZZ s mentálnym postihnutím a žiaci vzdelávaní formou školskej integrácie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu s úpravou učebných osnov sa testovania nezúčastnili, ich účasť bola možná na báze dobrovoľnosti.

Realizáciu testovania v školách organizačne zabezpečovalo **138** koordinátorov, **471** administrátorov a **10** asistentov pre žiakov so ZZ. Ustanovenie **koordinátorov**, výber **administrátorov** z hľadiska počtu, aprobácie a praxe, ich preškolenie zväčša zodpovedali podmienkam, ktoré stanovil NÚCEM. Riaditelia ZŠ a školskí koordinátori v **11** subjektoch (Trenčiansky, Trnavský, Nitriansky, Banskobystrický a Košický kraj), čo predstavuje **6,76 %** zo 113 sledovaných škôl, nepostupovali pri výbere školských administrátorov dôsledne v zmysle pokynov. V niektorých školách boli menovaní učitelia, ktorí nespĺňali kritériá výberu, nebola zabezpečená ich obmena, nezúčastnili sa školenia administrátorov, prípadne nebola zo školenia vyhotovená zápisnica. Ani v jednej zo sledovaných škôl táto skutočnosť neovplyvnila negatívne priebeh testovania.

Zásielky testov boli takmer všetkým školám doručené kompletne, neporušené a včas. Pokyny a odporúčané **časové harmonogramy** otvárania testových zásielok boli vo väčšine ZŠ dodržané, problémy sa vyskytli v 2 subjektoch (Žilinský a Košický kraj). V prvom subjekte z dôvodu nahlásenej odstávky elektrickej energie bola pri prvotnom rozbaľovaní súčasne s testami zo slovenského jazyka a literatúry otvorená aj zásielka s testami z matematiky. Testy po prerátaní boli vložené do obálky, ktorá bola zalepená, podpísaná školskou koordinátorkou aj riaditeľkou školy, prelepená lepiacou páskou a uložená v zabezpečenom priestore u riaditeľky školy, a tým zabezpečená pred zneužitím. V druhom subjekte testovú zásielku pre žiaka so ZZ neotvorili a nepoužili vôbec, zostala uložená v uzamknutom priestore.

Časový harmonogram testovania v skupinách intaktných žiakov bol dodržaný, časový harmonogram testovania pre žiakov so ZZ nedodržali v 3 školách. V Nitrianskom kraji, bol posun testovania matematiky o 5 minút, prebiehala dlhšia inštruktáž. Odporúčaný počet žiakov v skupinách a rozdelenie žiakov so ZZ podľa stupňa obmedzenia a druhu postihnutia neboli zabezpečené v 2 subjektoch (Žilinský a Košický kraj). Škola v Žilinskom kraji z organizačných, z personálnych a z priestorových dôvodov požiadala OŠ OkÚ v sídle kraja o výnimku, ktorá im bola povolená. Žiaci so ZZ nevyužili časovú dotáciu v zmysle harmonogramu na vypracovanie testu zo slovenského jazyka a literatúry v stanovenom limite a vypracované odpovedové hárky (ďalej OH) odovzdali pred časovým limitom určeným

pre žiakov so ZZ (prvý o 9.15 hod. a posledný o 9.22 hod.). Žiaci so ZZ boli zaradení v skupine s ostatnými žiakmi a postupovali podľa časového harmonogramu intaktných žiakov, úvodné pokyny k testovaniu z matematiky mali v rovnakom čase. Obdobný problém sa vyskytol aj v Košickom kraji, kde škola žiaka so ZZ vedome zaradila medzi intaktných žiakov.

Administrácia testov prebiehala, až na malé výnimky (Nitriansky a Košický kraj), vo vhodných priestoroch, ktoré boli pripravené a upravené podľa pokynov NÚCEM. Pre jednotlivé skupiny žiakov boli na dverách tried umiestnené zoznamy. Koordinátori v prevažnej miere vytvorili pre žiakov vhodné pracovné podmienky, pre žiakov so ZZ zabezpečili pomoc asistenta, špeciálneho pedagóga a umožnili žiakom používať povolené kompenzačné pomôcky. Administrátori pridelení k jednotlivým skupinám žiakov vo väčšine škôl dodržali úlohy a povinnosti stanovené NÚCEM. **Pravidlá administrácie** testovania neboli dodržané v Trenčianskom kraji – niektorí žiaci si nechali mobilné telefóny po vypnutí pri sebe, neuložili ich do tašiek, ktoré boli uložené v zadnej časti triedy. Ďalšie konkrétne problémy, ktoré narušili objektivitu testovania, sa vyskytli v 6 ZŠ, v ktorých administrátori v priebehu testovania nepostupovali v súlade s pokynmi (*administrátorka pre žiakov so ZZ bola zároveň aj asistentka žiaka, počas doby testovania nebol z jej strany vykonávaný aktívny a objektívny dozor; žiaci nemali v OH vopred zaznačenú známku z testovaného predmetu, ktorú mali na polročnom výpise znáмок v 9. ročníku, dopĺňali si ju po vyzvaní administrátorkami; administrátorka nezabezpečila uloženie tašiek mimo dosahu žiakov v zadnej časti triedy, nezapísala na tabuľu čas začiatku a ukončenia písania testu; pri vypracúvaní testov zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej SJJ) administrátori neupozornili žiakov dôrazne na to, že odpovede majú zapisovať najprv do testov a až nakoniec prepísať do OH, žiaci zaznamenávali odpovede priamo do OH; žiakom neboli prečítané pred začatím testovania pokyny k práci s testom, resp. administrátori neposkytli žiakom úplné pokyny k testovaniu; povolili im použiť pomocný papier na testovaní zo SJJ; žiakom neboli poskytnuté 3 minúty na oboznámenie sa s testom; pri písaní testu z matematiky mali niektorí žiaci otvorené v laviciach matematické tabuľky; objektivitu testovania žiakov so ZZ zaradených do 2. skupiny obmedzenia narušila nezrozumiteľnosť niektorých položiek testu zo SJJ. V úlohách č. 21 a 22 variantu A boli uvedené identické otázky a vo variante B v úlohe č. 14 bola tlačová chyba v texte zadania aj v odpovedi). Okrem spomenutých prípadov mali žiaci čas na oboznámenie sa s testom, mali pripravené náhradné perá, ceruzky, rysovacie pomôcky, kalkulačky a označené papiere na pomocné výpočty s výnimkou jednej školy v Trnavskom kraji (pri riešení úloh z matematiky papiere na pomocné výpočty boli označené len pečiatkou školy, chýbal kód testovanej skupiny a meno, žiaci boli administrátorkou vyzvaní, aby si tieto údaje doplnili). Pedagogický **dozor** na chodbách počas testovania, prestávok a dozor nad žiakmi v zbernej triede, ktorí ukončili vypracovanie testu skôr, bol zabezpečený takmer vo všetkých školách.*

Problémy s účasťou na testovaní sa vyskytli v Trnavskom, Prešovskom a Košickom kraji (7 žiakov – bez udania dôvodu neúčasti). **Po ukončení testovania** administrátori zozbierali odpoveďové hárky a následne ich uložili na vopred určené bezpečné miesto v riaditeľni školy. V sledovaných subjektoch po ukončení administrácie testov vypísali koordinátori za prítomnosti riaditeľa školy, školských administrátorov a nestranných pozorovateľov protokol o príprave a priebehu celoslovenského testovania a pripravili spätnú zásielku na odoslanie. Kontrola objektivity testovania bola zabezpečená externým dozorom, ktorý vykonávalo celkovo 445 zástupcov, okrem školských inšpektorov to boli učители z iných škôl, zástupcovia zriaďovateľov, rady školy a rady rodičov. Zástupcovia zriaďovateľov, rady rodičov a rady školy sa v prevažnej časti ZŠ zúčastnili iba otvárania prvých testových zásielok a kontroly prevzatia testov.

Závery

V prevažnej väčšine kontrolovaných základných škôl riaditelia a koordinátori postupovali pri organizačnej príprave testovania aj pri jeho realizácii podľa pokynov vydaných Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania. V 11 subjektoch pri výbere školských koordinátorov a administrátorov a pri ich školení nepostupovali v zmysle stanovených pokynov. Školy, až na malé výnimky, zabezpečili vhodné priestory, dodržali časový harmonogram otvárania testových zásielok a časový harmonogram zadávania testov. V priebehu administrácie testov sa v školách nevyskytli rušivé momenty. Administrátori zväčša postupovali pri administrácii testov podľa stanovených pravidiel, nezrovnalosti sa vyskytli v 7 subjektoch. Žiaci so zdravotným znevýhodnením boli rozdelení do skupín podľa stupňa obmedzenia a druhu postihnutia, niektorí sa na báze dobrovoľnosti testovania nezúčastnili. Kontrola objektivity testovania bola zabezpečená externým dozorom, vykonávali ho poverení učitelia z inej základnej školy. Nedostatky zistené v niektorých z kontrolovaných škôl súviseli s neakceptovaním alebo s nedôsledným oboznámením sa riaditeľov škôl, koordinátorov, administrátorov s príslušnými pokynmi. Riaditeľom škôl, v ktorých boli zistené nedostatky v príprave, organizačnom zabezpečení a realizácii externého testovania žiakov 9. ročníka základnej školy, boli Štátnou školskou inšpekciou uložené opatrenia.